

УДК 378:811

О. П. Мазко,

кандидат педагогічних наук, старший викладач
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)
olenamazko@gmail.com

ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

У статті розглянуто інноваційну технологію формування культури педагогічної взаємодії у процесі вивчення фахових дисциплін як спробу вдосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя іноземних мов. Охарактеризовано її основні етапи: інформаційно-теоретичний, змістовий, практично-діяльнісний, оцінно-корективний та самостійно-творчий. Описано поетапне впровадження технології у навчальний процес низки вищих навчальних закладів України.

Ключові слова: педагогічна взаємодія, культура педагогічної взаємодії, технологія, інтерактивні технології навчання, фахові дисципліни.

Постановка проблеми. У контексті взаємозв'язку освіти та науки, педагогічної теорії і практики педагогічна освіта виступає важливим ресурсом розвитку інтелектуального потенціалу нації і як унікальна сфера підготовки нової генерації вчителів, зокрема вчителів іноземної мови (ІМ). Зміна ідеології освіти додала іншомовній освіті нового змісту, що враховує світовий досвід навчання мов міжнародного спілкування та соціально-культурні особливості різних народів.

Виходячи з сучасних вимог до мовної освіти, професійна підготовка вчителя ІМ, як спеціаліста ХХІ століття, покликана забезпечувати комунікативно-діяльнісний характер процесу оволодіння ІМ в інтеграції з міжкультурним спрямуванням його змісту, тобто професійна підготовка майбутнього педагога має на меті формування полікультурної, соціально відповідальної, толерантної, демократичної, відкритої для спілкування особистості, яка має здатність до самоосвіти та саморозвитку, опрацювання різноманітної інформації, використання інтелектуального, культурного, соціального та науково-технологічного потенціалу для творчого вирішення навчальних та повсякденних проблем. Іншими словами, у результаті професійної підготовки повинен формуватися вчитель-європець, якому властива певна система потреб, поглядів, переконань, інтересів, загальнолюдських якостей та норм життєдіяльності, які визначають його поведінку за умов включення особистості педагога у суспільні відносини як суб'єкта діяльності при збереженні його індивідуальної своєрідності. Сформованість у педагога таких якостей і норм визначає його як особистість з високим рівнем загальної культури з точки зору людської моралі. З позицій професійної підготовки, вони сприяють формуванню професійної культури майбутнього вчителя ІМ і культури педагогічної взаємодії як її складової.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про значну кількість вітчизняних і зарубіжних доробків, пов'язаних із пошуком інноваційних технологій викладання іноземних мов у вищих початкових закладах (С. В. Деньгаєва, Т. С. Решетнік, М. О. Скуратівська, Т. В. Хасія, М. О. Палагутіна, І. С. Серповская, G. Christopher, S. Wong), однак питання розробки та впровадження технологій, спрямованих на формування культури особистості у контексті педагогічної взаємодії залишається недостатньо висвітленим.

Метою статті є характеристика авторської інноваційної технології формування культури педагогічної взаємодії майбутнього вчителя іноземних мов у процесі вивчення фахових дисциплін.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ми визначаємо *культуру педагогічної взаємодії* (КПВ) як інтегровану сукупність цінностей та переконань, наукових знань і практичних умінь, зразків та норм поведінки в процесі спільної діяльності, які сприяють взаємним змінам суб'єктів цього процесу, їх соціальному та ментальному розвитку, а також забезпечують дотримання норм педагогічної етики та культури спілкування при здійсненні суб'єктами взаємодії обміну інформацією і створенні нового знання.

Формування КПВ майбутнього вчителя ІМ у процесі вивчення фахових дисциплін передбачало обґрунтування відповідної моделі, впровадження якої відбувалося у природних умовах навчального процесу на базі Житомирського державного університету імені Івана Франка, Національного університету "Острозька академія", Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Експериментальним навчанням було охоплено 453 студенти II-IV курсів. 232 студенти склали контрольну групу, а 221 – експериментальну. У контрольних групах навчання здійснювалося за традиційною програмою без створення додаткових умов. В експериментальних групах впровадження моделі формування КПВ насамперед передбачало оновлення змісту, форм і методів вивчення фахових дисциплін. Таке оновлення вимагало створення відповідної *технології формування КПВ*, яку вслід за В. П. Беспалько [1: 5] було визначено як систематичне й послідовне втілення на практиці заздалегідь спроектованого навчально-виховного процесу.

Запропонована технологія формування КПВ максимально пов'язана із педагогічною взаємодією студентів і викладача та особливостями її реалізації шляхом застосування відповідних методів і форм. На структурно-композиційному рівні вона містить такі компоненти:

- *концептуальний* (опора на концептуальні засади діалогічної педагогіки);
- *змістовий* (постановка пріоритетних цілей; відбір і структурування значущого навчального матеріалу, спрямованого на формування КПВ);
- *процесуально-технологічний* (відбір форм, методів і засобів організації процесу формування КПВ майбутнього вчителя ІМ у процесі вивчення фахових дисциплін).

Експериментальне навчання полягало у поєднанні теоретичної та практичної частин. Реалізація теоретичної частини відбувалася у процесі вивчення майбутніми вчителями ІМ фахових дисциплін психолого-педагогічного та професійно-методичного спрямування (лекційні курси "Педагогіка", "Методика викладання іноземних мов"). Практична частина здійснювалася на семінарських, практичних та лабораторних заняттях із педагогіки та методики викладання ІМ, а також у процесі вивчення практичного курсу англійської мови. Імплементация обох частин експериментального навчання відбувалася із застосуванням інтерактивних технологій (ІТ) формування КПВ, котрі передбачали здійснення колективного процесу пізнання та створення нових знань, основаних на співпраці та активній комунікації. Залежно від цілей, змісту та форм педагогічної взаємодії ми використовували ІТ кооперативного навчання, колективно-групового навчання, ситуативного моделювання та ведення дискусії.

Формування КПВ майбутнього вчителя ІМ у процесі вивчення фахових дисциплін відбувалося на інформаційно-теоретичному, змістовому, практично-діяльнісному, оцінно-корективному та самостійно-творчому етапах.

Інформаційно-теоретичний етап технології формування КПВ передбачав насамперед постановку основних цілей навчально-виховного процесу. Посилаючись на таксономію педагогічних цілей Б. Блума, а також на наукові доробки С. С. Вітвицької у цій сфері, ми визначили головні цілі процесу формування КПВ майбутнього вчителя ІМ.

На рівні знання цілі полягали у формуванні наукових знань про процес педагогічної взаємодії та КПВ, а саме: ключові поняття ("педагогічна взаємодія", "культура педагогічної взаємодії"), типи педагогічної взаємодії (безпосередня, комп'ютерно-опосередкована), особливості організації, здійснення та підтримки процесу педагогічної взаємодії, структуру та функції КПВ, шляхи формування КПВ у процесі вивчення ІМ. Крім того, на цьому рівні визначалися такі цілі, як формування професійної орієнтації та мотивації майбутніх учителів ІМ до формування КПВ, усвідомлення її особистісної та суспільної значущості, прагнення до професійного вдосконалення тощо.

На рівні розуміння пріоритетні цілі полягали у формуванні здатності розкривати особливості процесу педагогічної взаємодії, встановлювати взаємозв'язок компонентів КПВ, інтерпретувати її функції, обирати доцільні шляхи формування КПВ залежно від умов та мети навчальної взаємодії, а також прогнозувати результати їх застосування у ході педагогічної взаємодії.

Рівень застосування передбачав постановку таких цілей, як формування вмінь майбутніх учителів ІМ організовувати та реалізувати педагогічну взаємодію різних типів, застосовувати у ході навчального процесу ІТ навчання, спрямовані на формування КПВ, доводити доцільність їх застосування у конкретних ситуаціях.

На рівні аналізу визначено такі цілі: формування здатності студентів аналізувати процес педагогічної взаємодії, виокремлювати компоненти КПВ та пояснювати їх особливості, аналізувати ефективність ІТ у стандартних та нестандартних навчальних ситуаціях, пояснювати їх специфіку, визначати переваги та недоліки застосування цих технологій, обґрунтовувати свою позицію, оцінювати значущість досягнутих результатів.

Формулювання цілей *на рівні синтезу* передбачало такі цілі, як формування умінь визначати мету професійної діяльності, проектувати діяльність щодо формування КПВ та її удосконалення, самостійно знаходити проблеми та пропонувати шляхи їх подолання.

До основних цілей *на рівні оцінки* ми віднесли формування здатності майбутнього вчителя ІМ оцінювати рівень сформованості КПВ усіх суб'єктів навчальної діяльності на основі виокремлених критеріїв; робити висновки щодо продуктивності застосування ІТ формування КПВ.

Змістовий етап технології формування КПВ полягав у передачі й засвоєнні знань, формуванні вмінь та навичок педагогічної взаємодії у взаємозв'язку з рештою виокремлених компонентів КПВ майбутнього вчителя ІМ у процесі вивчення фахових дисциплін.

Виходячи із розуміння поняття "фаху" як спеціальності, професії, трудової діяльності, що вимагає певної підготовки [2: 570], або кваліфікації, під *фаховими дисциплінами* ми розуміємо ті, якими необхідно оволодіти майбутньому вчителю ІМ для ефективного здійснення його професійної діяльності. Ураховуючи різні погляди щодо визначення змісту фахових дисциплін у професійній підготовці майбутнього вчителя ІМ [3], [4: 150], ми поділяємо думку науковців, які акцентують на тому, що зміст фахової підготовки майбутнього вчителя ІМ не обмежується лише мовними дисциплінами. До фахових дисциплін вони також

відносять предмети психолого-педагогічного циклу та методику викладання ІМ [5; 6; 7]. На нашу думку, такий підхід до визначення фахових дисциплін є перспективним щодо формування особистості вчителя ІМ, здатного успішно реалізувати педагогічну взаємодію та оволодівати компонентами КПВ, тому що передбачає реалізацію цілей професійної підготовки фахівця, які полягають у створенні міцної теоретико-практичної та професійно-методичної бази його діяльності. Відтак, до фахових відносимо дисципліни *психолого-педагогічного спрямування* ("Педагогіка", "Психологія"), *мовного спрямування* ("Практичний курс англійської мови") та *професійно-методичного спрямування* ("Методика викладання іноземних мов").

У процесі вивчення фахових дисциплін формування КПВ майбутнього вчителя ІМ відбувається наскрізно. Поряд з тим, на нашу думку, доцільно ввести спецкурс як фахову дисципліну прикладного характеру, що дасть змогу у концентрованій формі систематизувати та поглибити знання про КПВ та формувати її компоненти у ході практичної діяльності. Нами розроблений спецкурс "Основи формування культури педагогічної взаємодії майбутнього вчителя іноземних мов", який має на меті ознайомити майбутніх учителів ІМ із теоретичними засадами формування КПВ шляхом застосування ІТ, а також підготувати їх до впровадження цих технологій у практичній професійній діяльності.

Практично-діяльнісний етап технології формування КПВ має на меті цілеспрямоване та інтегроване формування умінь педагогічної взаємодії, цінностей, норм суб'єкт-суб'єктних взаємовідносин, що зорієнтовують і регламентують поведінку та діяльність учасників педагогічної взаємодії, а також професійно значущих якостей майбутнього вчителя ІМ, які уможливають ефективне здійснення усвідомленої діяльності в умовах педагогічної взаємодії у прямому зв'язку з домінуючими професійними мотивами, науковими знаннями та досвідом. На цьому етапі впровадження моделі формування КПВ відбувалося у формі лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять.

Основною формою введення технології формування КПВ майбутнього вчителя ІМ у навчально-виховний процес ВНЗ була лекція. Ми використовували види лекцій, адекватні інтерактивній моделі педагогічної взаємодії: *проблемну лекцію, бінарну лекцію, лекцію-бесіду, лекцію-дискусію, лекцію-конференцію, лекцію-прес-конференцію*. Усі види інтерактивних лекцій передбачали діалог між суб'єктами ПВ, у цьому випадку між лектором і студентами. Крім того, вони давали змогу майбутнім учителям ІМ на основі постійної взаємодії розвивати критичне мислення, здійснювати безпосередній емоційний контакт, втілювати принцип зв'язку теорії з практикою, окреслювати напрями подальшої самостійної і пошуково-дослідницької роботи. Викладання програмного матеріалу здійснювалося шляхом його попереднього структурування та відбору найдоцільніших у кожному випадку ІТ формування КПВ.

Оскільки у сучасному навчально-виховному процесі головне призначення семінарів та практичних занять полягає у поглибленому вивченні конкретних питань навчальної дисципліни та наданні майбутнім учителям ІМ можливості оволодіти вміннями використання теоретичних знань у професійній галузі, семінарські та практичні заняття здебільшого передбачали самостійне вивчення певного матеріалу з його подальшим колективним опрацюванням, а їх ефективність насамперед залежала від доцільності обраних форм та ІТ. Впровадження ІТ зумовило використання під час експериментального навчання інтерактивних видів семінарських та практичних занять: *семінару-бесіди, семінару-розв'язання проблемних завдань, семінару-прес-конференції, семінару-дискусії, семінару-форуму, семінару-генерації ідей; практичних занять у формі дебатів, диспуту, конференції*, а також занять із застосуванням елементів ІТ ситуативного моделювання, зокрема імітаційних та рольових ігор.

Лабораторні заняття проводилися у формі *навчальних екскурсій, відео-лабораторних робіт та методичних майстерень*.

Навчальні екскурсії передбачали спостереження за шкільними уроками з їх наступним аналізом та обговоренням. Така форма проведення лабораторних занять мала на меті вивчення певних явищ через безпосереднє їх сприймання і спостереження у реальних умовах навчального процесу. Самостійне виконання студентами завдань, передбачених навчальною екскурсією, уможливило формування та розвиток навчально-пізнавальних, дослідницьких та рефлексивних умінь педагогічної взаємодії.

Іншою формою проведення лабораторних занять було виконання майбутніми вчителями ІМ *відео-лабораторних робіт*. Така форма занять за своєю сутністю близька до навчальних екскурсій, проте спостереження за професійною діяльністю вчителів та її аналіз відбувалися у процесі перегляду фрагментів уроків, записаних на цифрові носії. Крім того, навчальні екскурсії здебільшого полягали у самостійній діяльності окремих студентів, у той час як відео-лабораторні роботи, зокрема на етапі після перегляду фрагментів, передбачали їх аналіз як у ході самостійного виконання запропонованих завдань, так і у ході колективного обговорення з використанням ІТ.

Організація та проведення *методичних майстерень* передбачали здійснення майбутніми вчителями ІМ спільної пошуково-творчої діяльності у процесі малогрупової роботи. У ході методичних майстерень студенти не засвоювали знання, а співпрацюючи, створювали нові знання на основі вже існуючого досвіду. Така організація навчальної діяльності була спрямована на стимуляцію пізнавальної активності учасників навчального процесу, орієнтованого на формування КПВ, а також розвитку та вдосконалення професійної спрямованості майбутніх учителів ІМ.

На лабораторних заняттях усіх видів ми використовували ІТ формування КПВ за умови необхідності підсилення та закріплення "ефекту" заняття. Так, наприклад, наприкінці лабораторного заняття з метою узагальнення та підбиття підсумків ми застосовували такі ІТ, як "Коло ідей", "Акваріум", "Дискусійний годинник", "Блендер" або елементи ІТ "Судове засідання", "Групова дискусія", "Диспут". Вибір ІТ залежав від форми проведення лабораторного заняття, його змісту та мети.

Отже, у ході експериментального навчання на практично-діяльнісному етапі підтверджувалася ефективність ІТ, оскільки кожна із застосовуваних нами технологій була спрямована на формування окремих компонентів КПВ, а відразу декількох. Такі властивості ІТ давали змогу заощаджувати час та максимізувати формувальні впливи на студентів з метою формування КПВ.

Оцінно-корективний етап технології формування КПВ був присвячений виявленню змін у процесі формування КПВ, їх аналізу й знаходженню шляхів подолання недоліків цього процесу, якщо такі виявляються. На цьому етапі майбутні вчителі ІМ мали продемонструвати отримані знання та досвід, цінності та норми поведінки, уміння педагогічної взаємодії та професійно значущі якості у ході виконання обраних викладачем завдань. Також метою цього етапу було здійснення аналізу досягнутих студентами результатів та спрямування їх на самовдосконалення КПВ. Реалізація поставлених цілей відбувалася під час аудиторної діяльності із застосуванням ІТ, спрямованих на оцінку та аналіз суб'єктами начального процесу як власних досягнень, так і здобутків своїх колег. До таких ІТ нами віднесені "Телеконференція", імітаційна гра "Рятувальна шлюпка", "Групова дискусія" тощо. У результаті спостереження за процесом оцінки студентами власної діяльності та на основі виявлення змін, що відбулися у її процесі, нами вносилися певні корективи щодо вдосконалення шляхів, засобів та методів формування КПВ під час проведення наступних лекцій, семінарських, практичних і лабораторних занять та під час виконання студентами завдань для самостійної роботи, що автоматично переводило нас на останній етап технології формування КПВ майбутнього вчителя ІМ – самостійно-творчий етап.

Метою **самостійно-творчого етапу** було активне самостійне вдосконалення рівня КПВ майбутніх учителів ІМ шляхом виконання різних завдань проблемно-пошукового, дослідницького та творчого характеру із застосуванням таких ІТ, як "Спільний проект" і "Веб-квест", участі у міжнародних проєктах та наукових конференціях тощо. Крім того, на цьому етапі відбувався самоаналіз та самооцінка студентами власної діяльності та її результатів стосовно сформованості КПВ.

Висновки та перспективи. Запропонована технологія формування КПВ майбутнього вчителя ІМ є ефективною за умов її поетапного впровадження у процесі вивчення майбутнім учителем ІМ фахових дисциплін, результатом чого є оптимізація та раціоналізація діяльності викладача та студентів стосовно процесу формування КПВ. Крім того, вона уможливує реалізацію концепції "Мовні стратегії" в Навчально-науковому інституті педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Беспалько В. П. Слагаемые педагогических технологий / В. П. Беспалько. – М. : Педагогика, 1989. – 192 с.
2. Словник української мови / [уклад. І. К. Білодід та ін.] : в 10 т. – К. : Наукова думка, 1973. – Т. 4. – 840 с.
3. Дуброва С. В. Проблеми компетентнісного підходу у підготовці майбутніх учителів у вищій школі : [зб. наук. праць] [Електронний ресурс] / С. В. Дуброва // Компетентнісний підхід у системі неперервної професійної освіти. – Переяслав-Хмельницький, 2013. – Режим доступу : http://konferphdpd.u.ua/load/problemi_kompetentnissnogo_pidkходу_u_pidgotovci_majbutnix_uchiteliv_u_vishnij_shkoli/dubrova_svitlana_volodimirivna/5-1-0-181.
4. Зимовець О. А. Склад професійних умінь майбутніх учителів гуманітарних дисциплін (на прикладі підготовки вчителів іноземних мов) / О. А. Зимовець // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2009. – Вип. 43. – С. 150–156.
5. Записных О. В. Особенности содержания дидактической подготовки будущих учителей иностранного языка в лингвистическом институте / О. В. Записных // Вестник ТГПУ. – 2009. – Вып. 11 (89). – С. 44–47.
6. Коноваленко Т. В. Развитие экспрессивно-коммуникативных умений будущих учителей иностранной речи в процессе фахової підготовки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / Т. В. Коноваленко. – О., 2006. – 20 с.
7. Чернігівська Н. С. Змістово-технологічне забезпечення підготовки майбутніх вчителів іноземної мови до здійснення самоосвітньої діяльності [Електронний ресурс] / Н. С. Чернігівська // Вісник Інституту розвитку дитини. Розділ: Педагогіка. – 2012. – Вип. 20. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vird/2012_20/Pdf/23.pdf.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Bespal'ko V. P. Slahaiemyie pedahohicheskikh tekhnolohii [The Components of Pedagogical Technologies] / V. P. Bespal'ko. – M. : Pedahohika, 1989. – 192 s.
2. Slovnyk ukrainskoi movy [The Dictionary of the Ukrainian Language] / [uklad. I. K. Bilodid] : v 10 t. – K. : Naukova dumka, 1973. – T. 4. – 840 s.
3. Dubrova S. V. Problemy kompetentnissnogo pidkходу u pidhotovtsi maibutnix uchyteliv u vyshchij shkoli [The Problems of the Competency-based Approach in the Prospective Foreign Language Teachers' Training] : [zb. nauk. prats'] [Elektronnyi resurs] / S. V. Dubrova // Kompetentnisnyi pidkhid u systemi nepererвної profesiinoy osvity. –

- Pereiaslav-Khmelnitskyi, 2013. – Rezhym dostupu : http://konferphdpu.at.ua/load/problemi_kompetentnogo_pidkhotovci_u_pidgotovci_majbutnikh_uchiteliv_u_vishnij_shkoli/dubrova_svitlana_volodimirivna/5-1-0-181.
4. Zymovets' O. A. Sklad profesiinykh umin' maibutnikh uchyteliv humanitarnykh dystsyplin (na prykladi pidhotovky vchyteliv inozemnykh mov) [The Components of Professional Skills of Prospective Teachers of the Humanities (by Example of the Foreign Language Teachers' Training)] // Visnyk Zhytomys'koho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka [Ivan Franko State University Journal]. – 2009. – Vyp. 43. – S. 150–156.
 5. Zapisnykh O. V. Osobennosti sodержaniia didakticheskoi podhotovki budushchikh uchitelei inostrannogo yazuka v lnhvisticheskom institute [The Characteristics of Prospective Foreign Language Teachers' Didactic Training in Linguistic Universities] / O. V. Zapisnykh // Vestnik THPU [The THPU Journal]. – 2009. – Vyp. 11 (89). – S. 44–47.
 6. Konovalenko T. V. Rozvytok ekspresyvno-komunikatyvnykh umin' maibutnikh uchyteliv inozemnoi movy u protsesi fakhovoi pidhotovky [The Prospective Foreign Language Teachers' Expressive and Communicative Skills Development in the Process of Professional Training] : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ped. nauk : spets. 13.00.04 "Teoriia i metodyka profesiinoi osvity" / T. V. Konovalenko. – O. , 2006. – 20 s.
 7. Chernihivska N. S. Zmistovo-tekhnologichne zabezpechennia pidhotovky maibutnikh vchyteliv inozemnoi movy do zdiisnennia samoosvitn'oi diial'nosti [Content and Technological Provision of Prospective Foreign Teachers' Training in Self Education] [Elektronnyi resurs] / N. S. Chernihivska // Visnyk Instytutu rozvytku dytyny. Rozdil : Pedahohika [The Evolution of the Child Institute Journal. Part : Pedagogics]. – 2012. – Vyp. 20. – Rezhym dostupu : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vird/2012_20/Pdf/23.pdf.

Мазко Е. П. Технология формирования культуры педагогического взаимодействия будущего учителя иностранных языков в процессе изучения профессиональных дисциплин.

В статье рассмотрена инновационная технология формирования культуры педагогического взаимодействия в процессе изучения профессиональных дисциплин как попытка усовершенствования профессиональной подготовки будущего учителя иностранных языков. Подана характеристика её основных этапов: информационно-теоретического, содержательного, практически-деятельностного, оценочно-коррективного и самостоятельно творческого. Описано поэтапное внедрение технологии в учебный процесс ряда высших учебных заведений Украины.

Ключевые слова: педагогическое взаимодействие, культура педагогического взаимодействия, технология, интерактивные технологии образования, профессиональные дисциплины.

Mazko O. P. The Technology of the Formation of Prospective Foreign Language Teachers' Pedagogical Interaction Culture in the Process of Learning Specialism-related Disciplines.

The technology of the formation of prospective foreign language teachers' pedagogical interaction culture in the process of learning specialism-related disciplines is suggested. The author characterizes the main stages of the technology, which include theoretical, content, practical, evaluative and creative stages, at which the implementation of the model is carried out. At the theoretical stage the objectives of the learning process are set. The levels of knowledge, comprehension, application, analysis, synthesis and evaluation are reviewed. At the content stage the essence of transfer and assimilation of knowledge and skills of pedagogical interaction when learning specialism-related disciplines is described. The practical stage of the technology suggested is aimed at purposeful and integrated formation of the basic components of pedagogical interaction culture when having lectures, seminars, practical and laboratory classes. The changes in the process of the formation of prospective teachers' pedagogical interaction culture are analyzed at the evaluative stage. The creative stage is aimed at self-improvement of the phenomenon under consideration. Face-to-face and computer-mediated pedagogical interaction are realized at all the stages. Their analysis testifies the roles of a modern foreign language teacher – those of a facilitator, an instructional designer, a mediator, and an expert. Pedagogical techniques aimed at the formation of prospective foreign language teachers' pedagogical interaction culture are selected. Among innovative techniques aimed at the formation of the considered phenomenon the following types of interactive techniques are distinguished: interactive techniques of collaborative and cooperative learning, case study and discussion techniques. Some aspects of the problem are outlined for further research.

Key words: pedagogical interaction, pedagogical interaction culture, technology, interactive techniques, specialism-related disciplines.